

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
ששה עשר

היכל
חמישי

מאמר

רפאני הוי' וארפא

•

מאת

כבוד קדושת אדוננו מורנו ורבנו הגדול הגאון האמתי האלקי
חסידא קדישא אור עולם נזר ישראל ותפארתו קדוש ה'

מרנא ורבנא **מנחם מענדל** נבג"מ זי"ע

— אדמו"ר ה' צמח צדק" —

מליובאוויטש

יוצא לאור בפעם הראשונה מכת"י

על ידי מערכת

"אוצר החסידים"

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ושבע לבריאה

מאה וחמשים שנה להסתלקות הילולא של כ"ק אדמו"ר ה' צמח צדק"

MAAMAR
REFOEINI HASHEM VE'EIROFEI

Copyright © 2017

by

Kehot Publication Society

770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213

(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718

editor@kehot.com

Orders Department:

291 Kingston Avenue / Brooklyn, New York 11213

(718) 778-0226 / FAX (718) 778-4148

www.kehot.com

All rights reserved.

The Kehot logo is a registered trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch.

Printed in the United States of America

ב"ה.

פתח דבר

לקראת עש"ק פ' ויקהל-פקודי, פ' החודש, מבה"ח ניסן הבעל"ט, הננו מוציאים לאור מאמר ד"ה רפאני הוי' וארפא מאת כ"ק אדמו"ר ה"צמח צדק".

המאמר נדפס כאן בפעם הראשונה, מכתבי-יד מעתיקים, וניכר שהוא העתקה מלשון כ"ק אדמו"ר ה"צמח צדק" בעצמו.

לתועלת הלומדים והמעיינים הוספנו בשולי הגליון מראי מקומות וציונים, ובסוף הקונטרס – פאקסימיליא.

*

המאמר נערך על ידי הרה"ת ר' אלי' שי' מטוסוב והרה"ת ר' גבריאל שי' שפירא.

מערכת „אוצר החסידים”

כ"ה אדר, תשע"ז
ברוקלין, נ.י.

רפאני ה' וארפא² הושיעני ואושעה כי תהלתו אתה, להבינ³ כפל הלשון רפאני וארפא, הנה כנס⁴ בגלות נק' חולת אהבה, וזהו בקשת כנס⁵ רפאני ה' כו' וכמ⁶ש בפ' זו ואף⁷ גם זאת כו' לא מאסתים כו', והנה לעיל מינ⁸ כתיב כי עזבו מקור מים חיים את ה', ולהבין את המשל הזה שמדמה את שם הוי' למקור מים חיים, הנה מקור מים חיים הוא בחי' גילוי ואח"כ מתעלמים⁹ המים מתחת לארץ וחוזרים ונובעים וכמ¹⁰ש כלי' הנחלים הולכים אל הים כו' שם הם שבים ללכת, והנה מי הים מלוחים הם אך ע"י שהולכים מתחת לארץ נמתקו המים ומשם הם שבים ללכת ע"פ הארץ, או כפ¹¹י הדעה הב' שהמים הולכים עד הנהר¹² היוצא מעדן ומשם הם שבים דרך נהר פרת וחוזרים ונובעים מתחת לארץ, כך עד"מ בחי' שם הוי'¹³ שהוא הוי' היה בלי שום שינוי כלל כמ¹⁴ש אני¹⁵ הוי' לא שנית, אתה¹⁶ הוא קודם שנברא העולם כו' כי לפי שבריאית העולמות והתהוותם

(2) רפאני ה' וארפא: ירמ' יז, יד.
 (3) להבין כפל הלשון: באוה"ת שם נוסף: וקושיא זו הקשה ג"כ בזהר ח"ג בהשמטות סי' יוד [בזוהר הוצאת מרגליות תוקן שצ"ל יא]. דף ש"ה ע"א [בזוהר הנ"ל הוא בדף ש"ד סע"ב].
 (4) כנס⁵ בגלות נק' חולת אהבה: ראה שה"ש ב, ה. וראה ספר החקירה ע' 168: בזמן שאין בהמ"ק קיים.
 (5) וכמ⁶ש בפ' זו: הכוונה לפרשה בחוקותי.
 (6) ואף גם זאת כו' לא מאסתים כו': בחוקותי כו, מד.
 (7) כי עזבו מקור מים חיים: ירמ' יז, יג.
 (8) מתעלמים המים מתחת לארץ: ראה פרש"י ותיב"ע עה"פ קהלת א, ז.
 (9) כל הנחלים הולכים אל הים: קהלת א, ז.
 (10) כפי הצעה הב': ראה בכורות נה סע"א ואילך.
 (11) הנהר היוצא מעדן: ע"פ בראשית ב, י.
 (12) הוי' . . . הוי' היה בלי שום שינוי: ראה זח"ג רנו, סע"ב הובא בשער היחוד והאמונה פי"ז (פב, א). שו"ע אדה"ז ס"ה, ס"א.
 (13) אני הוי' לא שנית: מלאכי ג, ו.
 (14) אתה הוא קודם שנברא העולם: תפלת שחרית.

(1) רפאני: מיוסד על ד"ה רפאני ה' וארפא בספר מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ח ח"א ע' רטו. ובשינויים והגהות באוה"ת ויקרא ח"ב ע' תרצ [באוה"ת נ"ך ח"א ע' שמו. ההגהות שבאוה"ת רשום עליהם בכתב-יד שהם משנת תר"ח ושנת תרכ"ג. ואילו המאמר שלפנינו הוא משנת תקצ"א]. ונמצא ג"כ בשינויים והגהות: בד"ה כי מי נח כס', מאמרי אדמו"ר הצ"צ – הנחות פ' נח (נמצא בדפוס). ד"ה רפאני בסה"מ תרל"ה ח"ב ע' רצט (וע"ש במ"מ). וראה גם ד"ה זה בפלח הרמון להר"ה מפאריש ויקרא ע' תקמ וע' תקמט.
 המאמר נדפס כאן מהכתבי-יד: 184 (יא, ב).
 373 (שדמ, ב) ובסיומו רשום: נאמרה פ' במדבר שנת תקצ"א בליבאוויץ. 614 (רח, א) בכותרת: ב"ה ש"ק פ' במדבר תקצ"א. 975 (קצ, א) בכותרת: ש"ק במדבר תקצ"א ליובאוויטש. 1049 (שעא, ב).
 [ב"רשימת המאמרים" בסו"ס תקס"ח ח"ב ע' תתקלה מצויין על מאמר זה של שנת תקס"ח שנמצא בכת"י גם הנחת הר"מ בן אדה"ז משנת תקס"ח, וניכר שהמאמר שלפנינו כאן הוא מה שרשם כ"ק אדמו"ר הצ"צ בשנת תקצ"א ע"פ נוסח הנחת הר"מ].

מאין ליש הם רק מבחי' זיו והארה בעלמא כמ"ש הודו¹⁵ על ארץ ושמים כי ביו"ד¹⁶ נברא העוה"ב כו' וכמשל אות א' מהמחשבה נגד השכל, והנה כתיב אתה¹⁷ כו' אתה הוי' לבדך אתה עשית כו' פי' אתה הוא לבדך הוא בחי' גילוי שאין בלתו עשית כו' ואתה מחי' את כולם הוא בחי' הסתר שמסתתר בשמים ובארץ כו' וכמ"ש אכן¹⁸ אתה אל מסתתר, וזהו מ"ש שרפים¹⁹ עומדים ממעל לו ממעל לשכינתו²⁰ פי' שהם משיגים בחי' אתה ה' לבדך, וכמשל מי שתופס ומשיג בשכלו איזה שכל ומקיפו בשכלו כו' וזהו ממעל לו, ואומרים קדוש כו' שהוא מובדל כמ"ש וקדושים²⁰ תהיו מובדלים תהיו היינו שהוא ית' קדוש ומובדל ולא כדמיון הנשמה המחי' את הגוף שמתלבשת בתוכו ומקבלת שינויים כו', וג"פ קדוש עד שהוי' צבאות כו' משא"כ האופנים וחיות הקודש שהם למטה מבחי' שרפים אין משיגים את בחי' אתה ה' לבדך ולכך הם תמיד ברעש גדול משרתיו²¹ שואלים זל"ז אי' מקום כבודו ואו' ברוך²² כבוד ה' ממקומו שאין מושג להם וה"ז בחי' העלם והסתר. ובישראל למטה חוזר להיות בבחי' גילוי מלא²³ כל הארץ כבודו והיינו לפי שסוף²⁴ מעשה במחשבה תחלה וישראל²⁵ עלו במח' לכך בישראל דווקא נעשה בחי' הגילוי, וה"ז כדמיון מקור החיים הנ"ל שבמקורם הם בבחי' גילוי ואח"כ חוזרים ומתעלמים בארץ ונובעים מתחת לארץ. וגילוי זה בישראל הוא ע"י תורה ומצות ציצית ותפילין וצדקה ות"ת²⁶ כנגד כולן ממשיכים בחי' אתה ה' לבדך להיות בבחי' גילוי וכמ"ש וצדקה²⁷ כנחל איתן אותיות²⁸ איתן משמעות לעתיד שלע"ל יתגלה גילוי אא"ס ב"ה למטה ע"י התומ"צ וכן ע"י מקרא משנה קורא וממשיך בחי' אתה כו', וזהו קורא בתורה ורמ"ח²⁹ פקודין רמ"ח אברים דמלכא כמו האבר עד"מ שמתאחד עם הנפש שבו וכמ"ש בזהר לאשתאבא³⁰ בגופא דמלכא וזהו ענין ברכת המצות ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם שחיות כל העולמות הוא רק בחי' מלך כמ"ש מלכותך³¹ מלכות כל עולמים³² אשר קדשנו

---

15) הודו על ארץ ושמים: תהלים קמח, יג.
 16) ביו"ד נברא העוה"ב: מנחות כט, ב.
 17) אתה ה' לבדך אתה עשית: נחמי' ט, ו.
 18) אכן אתה אל מסתתר: ישעי' מה, טו.
 19) שרפים עומדים ממעל לו ממעל לשכינתו: ישעי' י, ב. ראה זח"ג מז, סע"א.
 20) עט, ב.
 21) קדושים תהיו מובדלים: קדושים יט, ב ובפרש"י עה"פ.
 22) משרתיו שואלים זל"ז: תפלת מוסף דשבת.
 23) ברוך כבוד ה' ממקומו: יחזקאל ג, יב.
 24) מלא כל הארץ כבודו: ישעי' ו, ג.
 25) שסוף מעשה במחשבה תחלה: ע"פ פיוט לכה דודי.
 26) וישראל עלו במח': ראה ב"ר פ"א, ד.
 27) ות"ת כנגד כולן: ראה פאה רפ"א.
 28) וצדקה כנחל איתן: עמוס ה, כד.
 29) אותיות איתן: ראה גם בקו"א לתניא קסא, א. לקו"ת ר"פ ראה.
 30) ורמ"ח פקודין רמ"ח אברים דמלכא: ראה תקו"ת ת"ל (עד, סע"א ואילך).
 31) לאשתאבא בגופא דמלכא: ראה זח"א ריז, ב.
 32) מלכותך מלכות כל עולמים: תהלים קמה, יג. ברכת יוצר.
 33) אשר קדשנו במצותיו: נוסח ברכת המצות.

במצותיו אשר³³ הוא בחי' עונג העליון מקור החיים מקור התענוגים, קדשנו קדש העליון נמשך למטה ע"י מצות ועי"ז מתרומם ומתעלה נש"י כ³⁴ צדקה תרומם גוי, להיות עם³⁵ קרובו וכמ"ש לצרור³⁶ בצרור החיים את ה' כצרור³⁷ אבן במרגמה כו' שע"י המרגמה נזרק האבן למרחוק כו', וכן בכל המצות כי המקיים את התו"מ כמו תרומות ומעשרות נק' צדיק אמרו³⁸ צדיק כי טוב ועמך³⁹ כולם צדיקים ואפי' פושעי ישראל מלאים מצות כרמון וע"י המצות הם ממשיכים קודש העליון להרים קרן לעמו לבנ"י עם קרובו. וכן בתפלה סדרו כל אלו הבחי' שתחלה מספרים איך שמלאכים אומרים קדוש בחי' מובדל שהוא בחי' גילוי ואח"כ אומרים והאופנים ברעש גדול כו' שהוא בחי' העלם ואח"כ הוי' אלקינו הוא בחי' גילוי ואהבת⁴⁰ בכל נפשך הוא בחי' עלי' מלמעלה למטה למיהוי⁴¹ אחד באחד כו', וזהו מלא כל הארץ כבודו שבארץ דוקא נגלה בחי' אתה ה' לבדך משא"כ גילוי שבג"ע הוא רק זיו השכינה ואף גם זאת צ"ל תחלה יסורי גיהנם כו' משא"כ ע"י תומ"צ נמשך ונגלה מקור החיים מקור התענוגים, ואי לזאת גדלה השמחה במאוד מאור וגילוי אא"ס שבתו"מ כו' כמ"ש בשמחה⁴² ובטוב לבב מרוב כל כו' וישמחו⁴³ כך ישראל כו' ישמח ישראל בעושיו.

אך הנה בגלות נק' חולת אהבה כמשל החולה שמואס במאכל ואינו טועם טעם ותענוג מאכילה וכל המעדנים לא יערבו לחיכו, ע"י חמימות ואש⁴⁴ זרה שבו, כך ישראל בגלות ע"י אש זרה שהוא בחי' ג' קליפות הטמאות ובחי' נוגה וכו' אינו יכול לקבל הטעם ותענוג לשמח בו ית' אפי' אם יתבונן כו' והיינו מפני האש זרה, וזהו תפלת ובקשות כנס"י רפאני ה' שאוכל לקבל הטעם והתענוג שבתו"מ וכמ"ש טעמו⁴⁶ וראו כי טוב ה' כו', וארפא את עצמי שע"י שתרפאני שאוכל לקבל עונג העליון שבתו"מ מקור החיים כו' אז ארפא את עצמי ממילא ומאיליו להיות כל היום בבחי' אתכפי' ואתהפכא בסו"מ וע"ט קדש⁴⁷ א"ע במותר לך וכן להרגיל א"ע ללמוד יותר מרגילותו כמארז"ל⁴⁸ ע"פ ושבתם וראיתם בין עובד

(43) וישמחו בך ישראל: נוסח תפלת של רגלים (והשיאנו").

(44) ישמח ישראל בעושיו: תהלים קמט, ב.

(45) ואש זרה . . ג' קליפות הטמאות: ראה

שמיני י, א. פינחס כו, סא. וראה מאו"א, א, קכה.

(46) טעמו וראו כי טוב: תהלים לד, ט.

(47) קדש א"ע במותר לך: ספרי ראה יד,

כא. יבמות כ, א.

(48) כמארז"ל ע"פ ושבתם וראיתם . . אינו

דומה: מלאכי ג, יח. תגיגה ט, ב. וראה תניא

פט"ו (כא, א).

(33) אשר הוא בחי' עונג: ראה תו"א תולדות

יה, סע"ב. שמות נג, ב. יתרו ע, ב.

(34) כי צדקה תרומם: משלי יד, לד.

(35) עם קרובו: ע"פ תהלים קמח, יד.

(36) לצרור בצרור החיים: ע"פ שמואל א

כה, כט.

(37) כצרור אבן במרגמה: משלי כו, ח.

(38) אמרו צדיק כי טוב: ישעי' ג, י.

(39) ועמך כולם צדיקים: שם ס, כא.

(40) ואהבת בכל נפשך: ואתחנן ו, ה.

(41) למיהוי אחד באחד: זח"ב קלה, א.

(42) בשמחה ובטוב לבב מרוב כל: תבוא כח,

אלקים כו' אינו דומה שונה פרקו מאה פעמים לשונה פרקו ק' פעמים ואחד שע"י האחד היתירה על רגילותו נק' עובד אלקים ושקול כנגד כל הק' פעמים והיינו מפני דאתכפי' 49 סט"א כו' והיינו ע"י בחי' הוי' אא"ס השוכן אתנו מקור החיים. דהנה כתיב אין 50 אדם שליט ברוח לכלוא את הרוח דהיינו שאין ביכולת האדם לכלות מדותיו הטבעיים כי ברוחני' לא שייך בחי' כלי' אלא ע"י אא"ס הנכנס בתוכם נדחה ממילא בחי' מדותיו הטבעיים וכמו נר א' דוחה הרבה חושך וכמ"ש 51 כי אשב בחושך ה' אור לי כנ"ל.

הושיעני ואושעה לשון וישע 52 ה' אל הבל כו', יש 53 שקונה עולמו בשעה א', וזהו פ"י הושיעני שיפנה אלי בחי' אתכפיא ואתהפכא שהוא בחי' ביטול הרצון בטל רצונך שהוא בחי' צמצום שמבטל עצמו ורצונו ע"י אתעדל"ת אתעדל"ע להיות הושיעני המשכת שע"ה 54 נהורין עילאין ע"י בחי' צמצום והתפשטות כו' ואז ואושעה שאוכל להתעלות בבחי' עליי' כמ"ש כוס 55 ישועות אשא כו', וזהו ויקרא 56 ה' ה' הוי' הא' הוא למעלה והוי' הב' למטה שגם למטה נעשה בחי' הוי' יו"ד צמצום כו'.

כי תהלתי אתה תהלה הוא ל' הלל ושבח לשון בהלו 58 נרו על ראשי שהוא לשון אור, דהנה להבין השבח שאנו משבחים ומהללים אותו ית' ומה צריך להלול ושבח שלנו, אך הנה נודע טבע משפיע ומקבל שכשהמקבל מהלל ומשבח את המשפיע ע"י מתעורר אצל המשפיע להשפיע וכמו הרב ותלמידו שכשהתלמיד מעלה ומקלס דברי הרב אזי מתעורר הרב להשפיע שכלו להוציאו מהעלם לגילוי וכמארז"ל יותר 59 ממה שהעגל רוצה לינק פרה רוצה להניק והיינו דוקא כשהעגל רוצה כו', וכמ"כ יובן ההלל ושבח שאנו משבחים אותו ית' הללו, שע"י ההילול ממשיך בחי' י"ה עלמא דאתכסי' על נפשו. הללוהו כרוב גודלו שע"י סיפור רוב גודלו נמשך רוב גודלו למטה לך 60 ה' הגדולה כו' וזהו כי תהלתי אתה פ"י שכל כוונת הבריאה ו התשבחות להיות בחי' התגלות אתה לנוכח, וזהו כוונת כל המאדה 61 ברכות שחייב אדם לברך בכל יום ברוך אתה כו'. והנה כתיב להשתבח 62

55) כוס ישועות אשא: תהלים קטז, יג.
56) ויקרא ה' ה': תשא לד, ו.
57) יו"ד צמצום: ראה אגרת התשובה פ"ד.
58) בהלו נרו על ראשי: איוב כט, ג.
59) יותר ממה שהעגל: ראה פסחים קיב, א.
60) לך ה' הגדולה: דברי הימים א כט, יא.
61) המאה נרוכות: מנחות מג, סע"ב.
62) להשתבח בתהלתך: תהלים קו, מז.
דברי הימים א טז, לה.

49) דאתכפי' סט"א: ראה זח"ב קכח, ב.
הנסמך במאמרי אדהאמ"צ שמות ח"א ע' ה.
50) אין אדם שליט ברוח לכלוא: קהלת ח, ח.
51) כי אשב בחושך ה' אור לי: מיכה ז, ח.
52) וישע ה' אל הבל: בראשית ד, ד.
53) יש שקונה עולמו בשעה א': ע"ז יז, א.
54) שע"ה נהורין עילאין: ראה זח"ג קכח, ב.
55) ע"ח שער א"א ש"ג, פ"ד.

בתהליך שהוא ית' שש ג"כ ומתפאר ומשתבח בתהלות ישראל וכתיב ישראל⁶³ אשר בך אתפאר כו', דהנה גוון א' אין בו תפארת אלא דוקא ע"י תערובות כמה גוונים והיינו ע"י בחי' ג' קווין תורה⁶⁴ ועבודה וגמ"ח כהנים⁶⁵ לויים וישראלים שבזה הוא ית' כביכול מתפאר, וזהו יאר ה' פניו אתנו הוא בחי' אתעדל"ת ועיי"ז אתעדל"ע יאר⁶⁶ ה' פניו אליך וכנ"ל.

65) כהנים לויים וישראלים: ראה שבת פח, א ופרש"י ד"ה לעם תליתאה.

66) יאר ה' פניו: נשא ו, כה.

63) ישראל אשר בך אתפאר: ישעי' מט, ג.

64) תורה ועבודה וגמ"ח: ראה אבות פ"א, מ"ב.

לעילוי נשמת

הרבנית הצדקנית

מרת **חווה** ע"ה

גורארי'

בת אדמו"ר הרב **אברהם יהושע העשיל** מקאפישיניץ

אשת חבר שעמדה במסירות נאמנה על יד בעלה

הרה"ח הרה"ת ר' **שניאור זלמן** ע"ה

שפעל כל ימיו למלאות רצונותיהם הק'

ונאמן ביתם של רבותינו הקדושים

כ"ק אדמו"ר אדמו"ר מהוריי"צ

וכ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

מגזע תרשישים הצדיקים הרבנים הקדושים

האוהב ישראל מאפטא ור' לוי יצחק מבארדיטשוב

דער הייליגער רוזינער

ולמעלה בקודש המגיד הגדול ממעזריטש

ומעוד גדולי תלמידי הבעש"ט

זצוקלה"ה

נפטרה בשם-טוב עש"ק אחר חצות

כ"ד אדר, ה'תשס"ו

ת. נ. צ. ב. ה.

נדפס על ידי ולזכות משפחתה שליט"א